

Το ρατσιστικό νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο – Ο θεσμικός ρατσισμός ΕΕ – κυβέρνησης ΝΔ κλιμακώνεται

Του **Μάριου Αυγουστάτου**

Στην τελική ευθεία βρίσκονται οι διαβουλεύσεις για την τελική έγκριση, μετά την προκαταρκτική συμφωνία που επετεύχθη από τους μόνιμους αντιπροσώπους των 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Coreper), το νέο Σύμφωνο Μετανάστευσης και Ασύλου. Στην ΕΕ (και) ενόψει ευρωεκλογών, οι ακροδεξιές, ρατσιστικές πολιτικές ενισχύονται για να αποφευχθούν διαρροές προς τα δεξιότερα, με πλειοψηφούσα δύναμη το «κεντροδεξιό» Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (του οποίου προεξάρχον μέλος είναι η ΝΔ του Μητσοτάκη). Το ΕΛΚ στο πρόσφατο συνέδριό του προέβη σε ακροδεξιά στροφή, τασσόμενο υπέρ της... μεταφοράς αιτούντων άσυλο σε «τρίτες χώρες», όπως η Ρουάντα, η Γκάνα ή η Μολδαβία.

Παράλληλα, η κυβέρνηση της ΝΔ, χέρι-χέρι με την ΕΕ, στριμωγμένη από διάφορα κοινωνικά μέτωπα αντίστασης (νεολαία – παιδεία, Τέμπε, Πύλος, αγρότες κ.λπ.), ψήφισε μεν τον γάμο των ομόφυλων ζευγαριών, αλλά συνεχίζει τον ρατσιστικό κατήφορο, φοβούμενη τη διαρροή ψηφοφόρων προς την ακροδεξιά. Με τον πρόσφατο Κώδικα Μετανάστευσης (και όχι μόνο), που θα ισχύσει από φέτος, «ρύθμισε» τη διαμονή και το καθεστώς εργασίας εκατοντάδων χιλιάδων μεταναστ(ρι)ών σύμφωνα με τα συμφέροντα των αφεντικών, καταργώντας τον προηγούμενο κώδικα του 2014.

Τι σηματοδοτεί αυτή η κλιμάκωση σε Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελλάδα;

Το νέο Σύμφωνο

Μετά από πολλές διαπραγματεύσεις, το Συμβούλιο της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμφώνησαν στα τέλη του 2023 στη

συνολική μεταρρύθμιση του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (ΚΕΣΑ), της νομοθεσίας για το άσυλο που έχει υιοθετήσει η ΕΕ στη βάση της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων, μέσα από ένα πλέγμα Κανονισμών και Οδηγιών για την «προστασία και τα δικαιώματα των προσφύγων», τις διαδικασίες αναγνώρισής τους και την κατανομή της ευθύνης για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου.

Παρά τις κορώνες της ΕΕ περί επίτευξης «ιστορικής συμφωνίας» για το άσυλο, η συμφωνηθείσα «μεταρρύθμιση» είναι μια ανησυχητική οπισθοδρόμηση των (ήδη οπισθοδρομικών) ευρωπαϊκών κανόνων για την προστασία των προσφύγων και συνιστά μετωπική σύγκρουση με το διεθνές προσφυγικό δίκαιο και τα ανθρώπινα δικαιώματα, χωρίς να αντιμετωπίζει πραγματικά τα δομικά προβλήματα της κατανομής των προσφύγων μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών αλλά και της συστηματικής μη συμμόρφωσης κρατών όπως η Ελλάδα με τις στοιχειώδεις υποχρεώσεις παροχής συνθηκών αξιοπρεπούς διαβίωσης στους ανθρώπους που ζητούν προστασία και δίκαιης εξέτασης των αιτημάτων τους.

Από την πληθώρα των προβληματικών αλλαγών που φέρνει η μεταρρύθμιση της ενωσιακής νομοθεσίας, δύο τουλάχιστον σημεία είναι πολύ ανησυχητικά: **η θεσμοθέτηση της αυθαίρετης στέρησης ελευθερίας στις διαδικασίες συνόρων και η διεύρυνση της έννοιας της «ασφαλούς τρίτης χώρας».**

1. Αυθαίρετη κράτηση και μη εξέταση αιτημάτων ασύλου με επίκληση «ασφαλών τρίτων χωρών»

Με τον νέο Κανονισμό για τις διαδικασίες ασύλου, η διαδικασία συνόρων με μειωμένες εγγυήσεις και fast track διαδικασίες για τους πρόσφυγες, καθίσταται υποχρεωτική για τα κράτη-μέλη της ΕΕ σε ορισμένες κατηγορίες αιτήσεων ασύλου, ενώ παρέχεται «ευελιξία» για διευρυμένη εφαρμογή της κατά βούληση. Στην περίπτωση της κατά το δοκούν (βλ. «έπος του Έβρου») «εργαλειοποίησης μεταναστών», τα κράτη μπορούν να εφαρμόζουν τη **διαδικασία συνόρων στο σύνολο των αιτούντων άσυλο που εισέρχονται στο έδαφός τους.**

Ήδη υπό την (προαιρετική) μορφή της στην Οδηγία 2013/32/ΕΕ για τις διαδικασίες ασύλου, η «διαδικασία συνόρων» αποτελεί καθιερωμένη πρακτική στην Ελλάδα, τουλάχιστον από την υπογραφή της Κοινής Δήλωσης ΕΕ – Τουρκίας του 2016 μέχρι σήμερα. Οδηγώντας στο στοίβαγμα χιλιάδων ψυχών σε καταυλισμούς στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, υπό απολύτως ακατάλληλες συνθήκες διαβίωσης που μάλιστα έχουν επισύρει καταδίκες της χώρας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου για τη Μόρια Λέσβου και το Βαθύ Σάμου, μέχρι την έκδοση ασφαλιστικών μέτρων για τις νεόδητες Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ) των νησιών που... χρηματοδοτήθηκαν εξ ολοκλήρου από την ΕΕ.

Ωστόσο, ειδοποιό διαφορά για την Ελλάδα θα αποτελέσει η «πλασματική είσοδος» των αιτούντων άσυλο υπό το νέο ΚΕΣΑ. Αυτό που αλλάζει θεσμικά είναι ότι οι υπαγόμενοι στη διαδικασία συνόρων θα θεωρούνται ως **μη εισελθόντες στην ελληνική επικράτεια καθ'όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου τους** και, σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματός τους, μέχρι την επιστροφή τους στη χώρα καταγωγής ή σε χώρα από την οποία διήλθαν. Αυτό που επιβάλλεται είναι αδιάκριτη «αυτόματη» κράτηση, κάτι που δεν είναι μόνο σφοδρή παράβαση του αυτονόητου δικαιώματος στην ελευθερία αλλά και ανέφικτη, μη βιώσιμη και αναίτια πολιτική εγκλεισμού χιλιάδων ανθρώπων ως κρατουμένων εντός των ΚΕΔ και αντίστοιχων δομών στα νησιά και στα χερσαία σύνορα.

2. Διεύρυνση της έννοιας «ασφαλής τρίτη χώρα».

Επίσης αρνητικότατη εξέλιξη είναι ότι θα θεωρείται λόγος άρνησης παροχής προστασίας (πολλώ δε μάλλον ασύλου) η λεγόμενη «ασφαλής τρίτη χώρα». Επικαλούμενοι ότι μπορούν να λάβουν προστασία πριν φτάσουν στην ΕΕ, στις «ασφαλείς τρίτες χώρες», χωρίς καν να εξετάζεται στην ουσία το αίτημά τους...

Όλα αυτά επισφραγίζουν την πολιτική αποτροπής που ακολουθεί η ΕΕ τουλάχιστον την τελευταία δεκαετία, σε πλήρη αντίφαση με το

πνεύμα της Σύμβασης της Γενεύης και με την πραγματική ανάγκη υποδοχής του παγκόσμιου προσφυγικού πληθυσμού σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι διατάξεις του Κανονισμού για τις διαδικασίες ασύλου φέρνουν την «ασφαλή τρίτη χώρα» σε ευθεία σύγκρουση με το θεμελιώδες δικαίωμα στο άσυλο, με την αρχή της μη επαναπροώθησης και υπονομεύουν τη δίκαιη και επί της ουσίας εξέταση των αιτημάτων ασύλου. Μόνο και μόνο η ύπαρξη συμφωνίας της Χ τρίτης χώρας με την ΕΕ θα αποτελεί τεκμήριο πλήρωσης των κριτηρίων ασφαλείας, βάσει του οποίου θα μπορεί να χαρακτηρίζεται αυθαίρετα «ασφαλής τρίτη χώρα».

Αντιπροσφυγική - αντιμεταναστευτική βαρβαρότητα

Η ουσία των κανονισμών του νέου Συμφώνου της ΕΕ συνοψίζεται στα εξής:

Ένταση της καταστολής, επαναπροωθήσεις με Frontex και φράχτες, εγκλωβισμός σε «σύγχρονα» στρατόπεδα συγκέντρωσης (είτε στις λεγόμενες πρώτες χώρες υποδοχής είτε σε τρίτες χώρες) και άσυλο με το σταγονόμετρο. Παράλληλα, «εργαλειοποίηση» των ξεριζωμένων στα γεωπολιτικά παζάρια, συμφωνίες σύγχρονου δουλεμπορίου για φθηνό εργατικό δυναμικό με τρίτες χώρες και πολιτικές επιλεκτικής «προσέλκυσης ταλέντων-στελεχών» για λογαριασμό του κεφαλαίου.

Οι ως τώρα αντιθέσεις των κρατών-μελών ούτως ή άλλως αφορούσαν τη βαθμονόμηση και τον «καταμερισμό» της καταστολής και της βαρβαρότητας και όχι τα ουσιαστικά δικαιώματα των κατατρεγμένων. Όλα αυτά ενώ η φωτιά του ιμπεριαλιστικού πολέμου φουντώνει σε πολλές γωνιές του πλανήτη, με αποτέλεσμα ο αριθμός των ξεριζωμένων να έχει ξεπεράσει κάθε προηγούμενο στην ανθρώπινη ιστορία.

Η ρατσιστική κλιμάκωση θα εκφραστεί και πολιτικά;

Ο μεγαλύτερος τροφοδότης της ακροδεξιάς και του φασισμού είναι η ίδια η πολιτική των αστικών κομμάτων και της ΕΕ. Η μετατόπιση της πολιτικής τους προς την άκρα Δεξιά για να «αναχαιτίσουν», τάχα, την διαρροή ψήφων δεξιότερα -όπως επιχειρεί στην Ελλάδα η κυβέρνηση Μητσοτάκη με τους αντεργατικούς νόμους, την αστυνομοκρατία, την κρατική βία, τον θεσμικό ρατσισμό, τον στραγγαλισμό κάθε ελευθερίας, τις εθνικιστικές κορώνες κ.λπ.-, τελικά γίνεται τροφοδότης τού χωρίς προφάσεις φασισμού.

Ο μεγαλύτερος κράχτης της ξενοφοβίας, του μίσους στους πρόσφυγες, του ρατσισμού είναι το ίδιο το «Φρούριο Ευρώπη», που έχει μετατρέψει τη Μεσόγειο, το Αιγαίο και τον Έβρο στα μεγαλύτερα νεκροταφεία ανθρώπων που επιχειρούν να σωθούν από την πείνα, τους πολέμους, την κλιματική καταστροφή, από όλα τα δεινά για τα οποία ευθύνονται η ίδια η ιμπεριαλιστική Ευρώπη και η Δύση συνολικότερα. Αυτοί είναι οι φυσικοί και ηθικοί αυτουργοί των δολοφονικών push backs. Οι ίδιοι είναι οι ένοχοι του μαζικού εγκλήματος στην Πύλο και της σκανδαλώδους συγκάλυψής του. Η ΕΕ, η Frontex μαζί κι οι μηχανισμοί του ελληνικού κράτους, ανοίγουν διάπλατα την πόρτα στην ακροδεξιά και εκκολάπτουν το αυγό του φασισμού.

Η μόνη διέξοδος βρίσκεται στην διεθνιστική αλληλεγγύη και την πάλη ενάντια στους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς, τον πόλεμο και την πολιτική της ΕΕ.. Το ελάχιστο καθήκον μας είναι να απαιτήσουμε να σταματήσουν τα παράνομα pushbacks στα χερσαία και θαλάσσια σύνορα και να δοθεί άσυλο και στέγη σε κάθε κατατρεγμένο/η προσφυγ(ισσ)α που αναζητεί καταφύγιο στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, χωρίς αστερίσκους, χωρίς «τρίτες χώρες» και χωρίς «ναι μεν αλλά». Και μαζί, ντόπιοι – μετανάστ(ρι)ες, προσφυγ(ισσ)ες να αγωνιστούμε για ένα καλύτερο αύριο ενάντια στις ρατσιστικές, απάνθρωπες πολιτικές ελληνικής κυβέρνησης και ΕΕ που μας εξαθλιώνουν όλους/ες.